

Hämeenkyrön kunnan esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaskuljetuksia koskevat periaatteet

Hämeenkyrön kunta
Sivistyspalvelut

Hyväksytty sivistyslautakunnassa 22.1.2025 § 14

SISÄLTÖ

1. LAINSÄÄDÄNTÖ	2
Perusopetuslaki 6 § Oppilaan koulupaikan määräytyminen.....	2
Perusopetuslaki 32 § Koulumatkat.....	2
2. PÄÄTÖKSENTEKO	2
3. OPPILASKULJETUKSEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET	3
Koulumatkan pituus	3
Koulumatkan vaarallisuus	4
Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus.....	4
Yhteishuoltajuus.....	4
4. OPPILASKULJETUKSEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET	5
Kuljetuksesta maksettava avustus	5
5. LIIKENNETURVALLISUUS.....	5
6. POIKKEUSTILANTEET	6
Onnettomuudet	6
Sairastuminen kesken koulupäivän.....	6
Poikkeaminen koulumatkalla	6
Linja-auto tai taksi ei saavukaan pysäkille.....	6
Vahinko- tai ilkivaltatapaus.....	6
7. MUISTILISTA OPPILAAN, KODIN, KOULUN JA KULJETTAJAN VASTUISTA JA TEHTÄVISTÄ OPPILASKULJETUKSESSA	7
Oppilaan vastuu.....	7
Huoltajan vastuu.....	7
Koulun tai päiväkodin vastuu.....	7
Kuljettajan vastuu.....	8
8. TIEDOTTAMINEN.....	8

1. LAINSÄÄDÄNTÖ

Perusopetuslaki 6 § Oppilaan koulupaikan määräytyminen

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluita.

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämipaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu päivähoitopaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämipaikka. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syyistä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämipaikkaa.

Perusopetuslaki 32 § Koulumatkat

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksiin saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämipaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

2. PÄÄTÖKSENTEKO

Ajojärjestelyn siirryttyä Tuomi Logistiikalle kunta määrittelee edelleen palvelutason. Hallintosäännön mukaan sivistyslautakunta hyväksyy Hämeenkyrön kunnan koulujen ja päiväkotien oppilaskuljetuksia koskevat periaatteet.

Hallintosäännön mukaan rehtori tai päiväkodin johtaja päättää määräaikaisesta ja tilapäisestä yksittäisestä akuutista oppilas- ja opiskelijakuljetuksesta. Tämä tarkoittaa alle 3 kk kestäviä kuljetuksia.

Perusopetuksen yhteisten toimintojen vastuualueen esihenkilö tekee päätökset kuljetusoikeudesta koulumatkan rasittavuuden tai vaarallisuuden perusteella sekä kuljetusavustuksista lautakunnan hyväksymien periaatteiden mukaisesti. Tarvittaessa hän voi pyytää lausunnon oppilaan kuljetuksen järjestämisestä rehtorilta, päiväkodin johtajalta tai muulta kuljetusten järjestelyihin osallistuvalla henkilöltä.

3. OPPILASKULJETUKSEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Oppilaan oikeudesta kunnan järjestämään oppilaskuljetukseen päätetään perusopetuslain ja sivistyslautakunnan hyväksymien erillisten periaatteiden mukaisesti. Erilliset päätökset tehdään lukuvuosikohtaisesti.

Oppilaalla on oikeus päästä lähimpään tai kulkuyhteyksien kannalta tarkoituksenmukaiseen koulu tai päiväkotiin, johon hänet voidaan ottaa.

Jos oppilas valitsee muun kuin opetuksen järjestäjän osoittaman lähikoulun tai päiväkodin ja hänet voidaan sinne ottaa, oppilaan huoltaja on velvollinen järjestämään kuljetuksen ja maksamaan kuljetuskustannukset.

Koulumatkan pituus

Oppilaalle järjestetään koulukuljetus, jos oppilaan koulumatka on:

- Esioppilaat ja 1–2 lk. yli 3 km
- 3–9 lk. yli 5 km

Koulumatka mitataan kotoa (kotiportilta) kouluun tai päiväkodille (koulun tai päiväkodin portille) lyhintä jalankulkukelpoista reittiä pitkin. Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää oppilaskuljetusta koko matkalle.

Linja-auto- ja taksikuljetuksia ei järjestetä ovelta – ovelle - kuljetuksina, vaan oppilaiden kuljetus voidaan järjestää osoitettuun tienhaaraan, linja-autopysäkille tai muuhun liikenteen kannalta turvalliseen paikkaan.

Oppilaiden edellytetään kulkevan omatoimisesti oppilaskuljetusreitille, kun matka kotoa kuljetusreitinvarteen on enintään:

- esioppilaat ja 1–2 lk.   noin 1 km
- 3–6 lk.   noin 2 km
- 7–9 lk.   noin 3 km

Kuljetusreitit ja -ajat voivat muuttua lukuvuoden aikana.

Koulumatkan mittaus suoritetaan karttaohjelmalla. Tarvittaessa tarkistusmittaus tehdään ajaen.

Koulumatkan vaarallisuus

Jos koulumatka tai osa koulumatkasta on vaarallinen, kunta on velvollinen järjestämään oppilaskuljetuksen vaaralliseksi katsotulle koulumatkan osuudelle tai korvaamaan huoltajalle koulumatkakustannuksia oppilaan kuljettamisesta.

Koulumatkan liikenneturvallisuuden arvioinnissa käytetään Koululiitu-ohjelmaa tai muuta käytettävissä olevaa arviointitapaa. Päätöksiä ei tehdä eri vuodenajoille vaan kaikki päätökset tehdään ohjelman talviaika-asetusten pohjalta. Arvioinnissa tarkastellaan monipuolisesti koulumatkan liikenteellisiä olosuhteita, mutta suurimman painoarvon arvioinnissa saavat teiden liikennemäärät ja nopeusrajoitukset.

Koulumatkan vaikeus tai rasittavuus

Kuljetuksen järjestäminen koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella (tai pe-toeläinhavaintojen vuoksi anottava kuljetus) edellyttää aina asiantuntijan lausuntoa. Lausunnon voi antaa lääkäri tai psykologi tapauksesta riippuen ja lausunnosta on ilmettävä kuljetustarpeen syiden ja perustelujen lisäksi se, millä kulkumuodolla asiantuntijan lausunnossa edellytetään kuljetuksen tapahtuvan. Lausunnosta on myös ilmettävä selkeästi, mille ajanjaksolle asiantuntija edellyttää oppilaskuljetuksen järjestämistä. Lausunto voidaan vaatia kunnan osoittamalta lääkäriltä tai psykologilta. Lausunto on uusittava lukuvuosittain.

Yhteishuoltajuus

Oppilaalla on yksi osoite, joka on merkitty väestörekisteriin ja jonka perusteella määritellään oppilaan lähikoulu tai päiväkotia. Kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää kuljetusta eri osoitteessa asuvan toisen huoltajan luota.

4. OPPILASKULJETUKSEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET

Oppilaskuljetusten ajojärjestelyt hankitaan syksystä 2023 alkaen Tuomi Logistiikalta.

Oppilaskuljetuksissa käytetään ensisijaisesti olemassa olevaa julkista liikennettä, joka voi olla markkinaehtoista, ELY-keskuksen tai kunnan järjestämää. Julkisen liikenteen vuorotarjontaa täydennetään kunnan järjestämällä kuljetuksilla, jotka ovat linja-autoilla tai takseilla ajettavia reittejä. Kuljetusreittejä päivitetään tarpeen mukaan.

Oppilas voi joutua käyttämään koulumatkallaan useita eri kuljetusmuotoja (vuoroauto, liityntäkuljetus, tilauslinja-auto ja taksi). Aikatauluista johtuen oppilas voi joutua odottamaan kuljetusta aamulla ja/tai iltapäivällä.

Huoltaja ei voi itse tilata oppilaskuljetusta eikä tehdä muutoksia kuljetusreitteihin.

Kuljetuksesta maksettava avustus

Oppilaan huoltajalle voidaan anomuksesta maksaa kuljetusavustusta, jos oppilas täyttää oppilaskuljetusehdot ja huoltaja kuljettaa oppilasta. Kuljetusavustusta haetaan vapaamuotoisella hakemuksella. Kuljetusavustus maksetaan edullisimman vaihtoehdon mukaan (kilometrikorvaus tai linja-autoliikenteen lipun hinta).

Kuljetusavustuksen myöntämisestä päätetään oppilaskohtaisesti enintään lukuvuodeksi kerrallaan. Avustus maksetaan kuukausittain. Avustusta ei makseta, jos reitillä kulkee kunnan järjestämä kuljetus, jossa on tilaa eivätkä esim. terveydelliset syyt vaadi erilliskuljetusta.

5. LIIKENNETURVALLISUUS

Huoltajien edellytetään huolehtivan siitä, että koulunsa aloittaville ja myös vanhemmille oppilaille opetetaan ja kerrataan vuosittain hyvä koulumatkareitti ja liikenteessä kulminen. Heijastimien tai heijastinliivien käyttö on ehdottoman tärkeää pimeään vuodenaikaan. Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan ja opettamaan lapsiaan turvallisesti liikenteessä.

Oppilaskuljetuksessa mukana olevien lasten huoltajat vastaavat siitä, että lapsi pääsee turvallisesti kotoa linja-autoon tai taksiin ja linja-autosta tai taksista kotiin.

Liikennöitsijän vastuu kattaa oppilaiden kuljetuksen kotipysäkillä koulun tai päiväkodin pysäkillä ja koulun tai päiväkodin pysäkillä kotipysäkillä.

6. POIKKEUSTILANTEET

Onnettomuudet

Kunta on vakuuttanut oppilaat koulussa tai päiväkodissa ja koulumatkalla tapahtuvien tapaturmien varalta. Vahingonkorvauksen edellytyksenä on tapaturmailmoituksen tekeminen kunnan omien ohjeistuksien mukaisesti. Esinevahinkoja ei pääsääntöisesti korvata.

Mikäli sattuu vakava liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu henkilövahinkoja, vastaa poliisi tilanteen hallinnasta ja tiedottamisesta. Jos sattuu vakavuusasteeltaan lievempi onnettomuus, on Tuomi Logistiikka velvollinen tiedottamaan asianomaisten oppilaiden huoltajia tapahtuneesta.

Sairastuminen kesken koulupäivän

Jos kysymyksessä ei ole tapaturma, kuljetuksen järjestää huoltaja. Jos se ei ole mahdollista, koulu tai päiväkoti järjestää kuljetuksen ja kulut voidaan laskuttaa huoltajalta.

Poikkeaminen koulumatkalla

Oppilaan koulumatkaksi katsotaan hänen matkansa suorinta jalankulkukelpoista tietä kodin ja koulun tai päiväkodin välillä. Kuljetusoppilaiden kohdalla koulumatkaksi katsotaan oppilaan lyhin matka kotoa kuljetusreitinvarteen ja kunnan järjestämän tai osoittaman kuljetuksen käyttäminen. Koulumatkaksi ei katsota sitä, että oppilas poikkeaa koulureitiltä tai menee koulukuljetuksessa tai muuta liikennettä käyttäen muualle kuin suoraan kotiinsa. Oppilas tai huoltaja ei voi itse muuttaa oppilaskuljetuksen ajan kohtaa tai kuljetuksen lähtö- tai saapumispaikkaa.

Linja-auto tai taksi ei saavukaan pysäkillä

Ajokelin ollessa erityisen huono tai muista erityisistä syistä voi joskus käydä niin, että linja-auto tai taksi ei pääse kulkemaan aikataulun mukaisesti. Kunnan hankkimassa kuljetuksessa liikennöitsijä on tällöin velvollinen järjestämään korvaavan kuljetuksen. Oppilaan ei pidä kuitenkaan odottaa kuljetusta pysäkillä kauempaa kuin n. 15 min. Sen jälkeen hänen tulee mennä takaisin kotiinsa ja ottaa yhteyttä vanhempiin tai kouluun tai päiväkotiin. Jos myöhästyminen on toistuvaa, kuljetusaikataulua ja reittiä tarkistetaan.

Vahinko- tai ilkivaltatapaus

Liikennöitsijä ja oppilaan huoltaja sopivat vahinkojen korvaamisesta keskenään.

Kunta ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja. Kuljettaja vastaa autossa järjestyksenpidosta.

Koulun vastuu oppilaista päättyy koulupäivän päättyessä. Koulumatkat eivät ole koulun vastuulla. Siksi koululla ei ole oikeutta antaa rangaistuksia oppilaille koulumatkatapah- tumista. Koululla on ilmoitusvelvollisuus, kun saa tietoonsa tapahtumia koulumatkoilta.

7. MUISTILISTA OPPILAAN, KODIN, KOULUN TAI PÄIVÄKODIN JA KULJETTAJAN VAS- TUISTA JA TEHTÄVISTÄ OPPILASKULJETUKSESSA

Jotta oppilaskuljetukset sujuisivat mahdollisimman joustavasti ja turvallisesti, on oppi- laiden ja huoltajien oltava tietoisia seuraavista periaatteista ja noudatettava niitä:

Oppilaan vastuu

- on ajoissa sovitulla odotuspaikalla
- odottaa autoa rauhallisesti eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille
- autoon noustuaan kiinnittää turvavyön ja pitää sen kiinnitettynä ajomatkan aikana
- automatkalla käyttäytyy asiallisesti ja noudattaa kuljettajan antamia ohjeita
- kertoo kuljettajalle, jos matkan aikana tulee ongelmia itselle tai toisille matkustajille
- odottaa kunnes kuljetusauto on jatkanut matkaa, jos joutuu autosta poistuttu- aan ylittämään tien

Huoltajan vastuu

- opastaa lasta asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkojen aikana
- ilmoittaa oppilaan poissaolosta riittävän ajoissa Tuomi Logistiikalle sekä kou- lulle tai päiväkodille, jos oppilas ei tarvitse oppilaskuljetusta
- vastaa siitä, että oppilas tulee ajoissa kuljetusreitinvarteen
- ilmoittaa liikennöitsijälle kuljetukseen vaikuttavista oppilaan terveydentilaan liittyvistä seikoista
- huolehtii, että oppilaan mukana kulkevat liikuntavälineet ja muut varusteet on asiallisesti pakattu

Koulun tai päiväkodin vastuu

- rehtori tai päiväkodin johtaja
- huolehtii, että Tuomi Logistiikka saa kuljetettavien luettelot, osoitteet, kouluajat ym. tiedot
  - käsittelee vuosittain oppilaskuljetusten periaatteet ja käytännöt oppilaiden kanssa
  - järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan mahdollisena kuljetusten odotusaikana
  - arvioi kuljetusten toimivuutta ja kuljetusjärjestelyitä

Kuljettajan vastuu

- kohtelias, asianmukainen ja esimerkillinen käytös
- kuljetustietoja ei saa luovuttaa ulkopuolisille
- ajaa oppilaskuljetusreitit/reitit tilauksen mukaisesti
- noudattaa yhteisesti sovittua aikataulua
- ilmoittaa pysähtymispaikat kuljetettaville
- pysäköi niin, että kuljetettava voi nousta ja jäädä kyydistä turvallisessa paikassa
- sijoittaa oppilaat autoon kuljetettavien koko huomioiden
- varmistaa että oppilaille on turvavyö kiinni
- kuljettaa koulussa tai päiväkodissa tarvittavia liikuntavälineitä (sukset ja pulkat, ei polkupyöriä)
- järjestyksenpito autossa
- opastaa autosta poistuvaa oppilasta
- huolehtii erityistä huolenpitoa vaativat (esim. näkörajoitteiset) oppilaat vastaanottavalle henkilölle saakka

8. TIEDOTTAMINEN

Tuomi Logistiikka ja kunta vastaavat yhdessä tiedottamisesta koteihin.

Hämeenkyrön kunnan esi- ja perusopetuksen oppilaskuljetuksia koskevat periaatteet julkaistaan kunnan internetsivuilla.